

UITZETCRITERIA BIJ ZOOGDIEREN

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

DierenLot

#samenvoordieren

Iris Zwaneveld

Vrijwilliger & bestuurslid – De Toevlucht

PR-adviseur / woordvoerder – Lidl Nederland

Combineert professionele ervaring in media, woordvoering en reputatiemanagement met inzet voor dierenwelzijn.

Thuis met man, hond en poes. Gek op dieren, lezen, schrijven en lekker eten.

Agenda

1. Wat zijn uitzendcriteria
2. Waarom uitzendcriteria cruciaal zijn
3. Drie pijlers bij uitzendcriteria:
  - fysieke criteria
  - gedragscriteria
  - omgevingsgeschiktheid
4. Interactieve case: egel en bever
5. Voorbeeld: succesvolle uitzetting bever
6. Vragen

Wat zijn uitzendcriteria

Uitzetcriteria zijn beoordelingspunten waarmee we bepalen of een wild dier klaar is om veilig en zelfstandig terug te keren naar de natuur.

**WAAROM UITZECRITERIA
CRUCIAAL ZIJN VOOR
SUCCESSVOLLE RE-
INTERGRATIE**

Essentie van uitzetcriteria

Uitzetcriteria zijn cruciaal om de overleving en succesvolle integratie van wilde dieren te garanderen na rehabilitatie.

Borging van natuurlijk gedrag

Uitzetcriteria helpen bepalen of een dier klaar is voor terugkeer in het wild.

Hogere sterfte zonder normen

Dieren die niet voldoen aan de benodigde fysieke of gedragscriteria hebben meer kans op sterfte na vrijlating in het wild.

Risicobeperking door criteria

Uitzetcriteria verminderen risico's zoals predatie, voedseltekort en conflicten met andere dieren.

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Fysiek herstel

Fysiek herstel omvat genezing, het opbouwen van kracht en goede voeding voor dieren vóór vrijlating.

Gedragmatig herstel

Gedragmatig herstel richt zich op het terugwinnen van natuurlijke gedragingen zoals foerageren en het vermijden van roofdieren.

Omgevingsgeschiktheid

Omgevingsgeschiktheid betekent dat het leefgebied en de omstandigheden op dat moment passend zijn, zoals seizoen, temperatuur en beschikbaarheid van voedsel.

**DRIE PIJLERS BIJ
UITZETCRITERIA**

FYSIEKE CRITERIA

Gewicht & groeicurve

Past het gewicht bij soort, leeftijd en herstel? En is het stabiel of stijgend?

Conditie

Energieniveau, geen tekenen van uitputting.

Wondherstel

Geen ontsteking, volledig gesloten, geen pijnreactie bij belasting.

Mobiliteit & coördinatie

Normaal gangwerk, balans, kracht, geen kreupelheid.

Thermoregulatie

Kan het dier zelfstandig warm blijven of afkoelen onder normale omstandigheden?

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Soortspecifieke vaardigheden

Graven, jagen, klimmen, zwemmen, territoriumgedrag.

Zelfstandig foerageren

Kan het dier zonder hulp voedsel vinden, verwerken en opslaan?

Vluchtgedrag/gewenning aan mensen

Reageert het dier alert op prikkels en kiest het voor afstand? Te tam, te afhankelijk, niet waakzaam genoeg.

Stressreacties

Normale stress vs paniekgedrag; herstel na prikkel.

Wennen aan weersomstandigheden

Geur van regen, luchtdrukverschil naderend onweer, opwekken natuurlijke instincten. Kan alleen in grote buitenkooien.

GEDRAGSCRITERIA

#samenvoordieren

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

OMGEVINGSGESCHIKTHEID

Seizoen & weersomstandigheden

Kans op onderkoeling, voedseltekort, extreme hitte of regen.

Voedselbeschikbaarheid

Is er voldoende natuurlijk voedsel aanwezig voor deze soort, in deze periode?

Territoriumdruk

Aanwezigheid van soortgenoten, predatoren, menselijke verstoring.

Geschiktheid van het leefgebied

Waterkwaliteit, vegetatie, schuilplekken, afstand tot wegen en bebouwing (verkeersdrukke). Bij voorkeur uitzetten waar gevonden.

Wettelijke kaders & protocollen

Uitzetlocaties, beschermde gebieden, afspraken met terreinbeheerders.

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Interactieve case: egel

Situatieschets

In **oktober** wordt een jonge egel binnengebracht, gevonden **overdag** midden op een fietspad. Het dier weegt **280 gram**, is **onderkoeld**, heeft **lichte longgeluiden** en zit vol **teken en vlooien**. Na opname krijgt hij warmte, vocht, ontworming en parasietenbehandeling.

In **februari** weegt hij **850 gram**, eet goed, geen longgeluiden meer, normale ademhaling en is volledig parasietvrij. Hij rolt stevig op, is schuw naar mensen en vertoont normaal nachttactief gedrag.

Interactieve case: egel

Op basis van de drie pijlers: kan egel worden uitgezet?

Interactieve case: egel

1. Fysiek herstel

- Gewicht passend voor een overwinterde egel.
- Geen longgeluiden meer, normale ademhaling.
- Parasietvrij
- Beweegt goed, geen overig letsel.

2. Gedragmatig herstel

- Rolt krachtig op.
- Schuw en ontwijkend naar mensen.
- Normaal nachtactief ritme.
- Foerageergedrag passend voor een egel in een ren.

3. Omgevingsgeschiktheid

- Februari: nachttemperatuur rond of onder het vriespunt.
- Voedselaanbod nog zeer beperkt.
- Vegetatie biedt weinig dekking.
- Kans op onderkoeling en terugval.

Interactieve case: bever

Situatieschets

In **december** wordt een bever binnengebracht, zwaar vermagerd en verzwakt. Ze weegt **nog geen tien kilo**, heeft een **longontsteking** en is **flink verkouden**. Na opname krijgt ze medicatie en een warmtelamp om op temperatuur te blijven.

In februari weegt ze **18 kilo**, eet goed, is naar schatting **2 à 3 jaar oud**, zwemt krachtig en is druk bezig met het bouwen van dammen. Ze is alert, zelfstandig en niet bang om van zich af te bijten.

DierenLot

#samenvoordieren

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

De Toevlucht

Vogel en zoogdierenrehabilitatie
www.toevlucht.nl

Interactieve case: bever

Op basis van de drie pijlers: kan deze bever worden uitgezet?

Interactieve case: bever

1. Fysiek herstel

- Gewicht passend voor een volwassen bever.
- Geen longontsteking of verkoudheid meer, normale ademhaling.
- Zwemt goed en geen overig letsel.

2. Gedragmatig herstel

- Alert en bijt van zich af.
- Foerageergedrag passend voor een bever in een opvang.
- Bouwt dammen
- Graaft in het verblijf.

3. Omgevingsgeschiktheid

- Bevers zijn geen seizoensafhankelijke dieren.
- Volwassen: 2/3 jaar oud.

Succesvolle uitzetting bever Truus

Succesvolle uitzetting bever Truus

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

VRAGEN?

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026